

დნმ-ის ნიმუშის აღებისა და გამოყენების სამართლებრივი დილაგები საგამოძიებო პრაქტიკაში

ილია ხუციშვილი

სამართლის სადოქტორო პროგრამის დოქტორანტი

ნიუ ვიუენ უნივერსიტეტი

ilia_khutsishvili@yahoo.com

რეზიუმე. დღესდღეობით პირის იდენტიფიცირების მრავალი საშუალება არსებობს, როგორც ციფრული ტექნოლოგიები, ასევე ბიოლოგიური და ტრასოლოგიური მეთოდები. სისხლის სამართლის საქმის გამოძიების, დანაშაულის პრევენციისა თუ სისხლის სამართლებრივი დევნის განსახორციელებლად მნიშვნელოვან საკითხს წარმოადგენს დანაშაულის შესაძლო ჩამდენი პირის იდენტიფიცირება, რაც ხელს უწყობს დანაშაულის გახსნას, აგრეთვე გააჩნია პრევენციული ხასიათი. 2025 წლის 4 მარტს, საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებულ იქნა კანონი „დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შესახებ“, რომელიც სიახლეა საქართველოს კანონმდებლობისთვის, ხოლო საგამოძიებო პრაქტიკაში მნიშვნელოვანი საკანონმდებლო რეგულაციაა ბიოლოგიური ნიმუშების რეესტრის წარმოების თვალსაზრისით. აღნიშნული კანონის მიღებით ნორმატიულ დონეზე დარეგულირდა სისხლის სამართლის საქმის გამოძიების დროს ბრალდებული და არაბრალდებული პირებისაგან აღებული დნმ-ის ნიმუშის (ბიოლოგიური მასალის) სპეციალურ რეესტრში რეგისტრაციის, გამოყენებისა და წაშლის წესები. თუმცა, ვინაიდან იგი სიახლეა საქართველოსთვის, ამიტომ არსებობს იმის რისკები, რომ კანონმდებლობა გარკვეული საკითხების რეგულირების მხრივ პრაქტიკაში წარმოშობილი ბარიერებისა და ხარვეზების თვალსაზრისით, წინააღმდეგობაში მოვიდეს ადამიანის ფუნდამენტურ უფლებებთან.

აღნიშნულის მხრივ მნიშვნელოვანია, რომ მკაფიოდ განისაზღვროს „დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული არაბრალდებული პირის დნმ-ის ნიმუშის ავტომატურად წაშლის საფუძველი, ვინაიდან, ამავე კანონის მე-7 მუხლის მე-5 პუნქტის თანახ-

მად, ნიმუშის წაშლის მოთხოვნის უფლება პირს უჩნდება სისხლის სამართლის საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 10 წლის შემდეგ, ხოლო ნიმუშის წაშლა მხოლოდ იმ შემთხვევაში ხდება, თუ პირი წაშლის მოთხოვნით მიმართავს შემნახველ ორგანოს, ხოლო აღნიშნული უთანაბრდება ნიმუშის შენახვას შეუზღუდავი ვადით. სწორედ მსგავს საკითხზე ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ დაადგინა ევროპული კონვენციის მე-8 მუხლით დაცული უფლების დარღვევა. ამასთანავე, ნაშრომის ფარგლებში განხილულია საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს №3/6/1846 გადაწყვეტილება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 144-ე მუხლის მე-3 ნაწილის მე-8 წინადადების კონსტიტუციურობის თაობაზე, რომელიც სწორედ დნმ-ის ნიმუშის აღებას შეეხება არაბრალდებული პირისაგან. კვლევისას ძირითადად გამოყენებულია ისტორიული, ფორმალურ-ლოგიკური და შედარებით-სამართლებრივი მეთოდები.

საკვანძო სიტყვები: დნმ-ის მონაცემთა ბაზა, პერსონალური მონაცემი, არაბრალდებული პირი

შესავალი*

საქართველოსთვის, ისევე როგორც ნებისმიერი დემოკრატიული სახელმწიფოსთვის, დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საკითხია, ხოლო დანაშაულთან ბრძოლის მნიშვნელოვანი წინაპირობაა ეფექტიანი გამოძიების წარმოება, რომელშიც, რა თქმა უნდა, მოიაზრება დანაშაულის შესაძლო ჩამდენი პირის იდენტიფიცირება, დანაშაულის გახსნისა და მისი პასუხისმგებლობის მიცემის მიზნით. ყოველივე ზემოაღნიშნული მიზნის მიღწევა კი შეუძლებელი იქნება შესაბამისი საკანონმდებლო რეგულაციების გარეშე, სწორედ ერთ-ერთი ასეთ რეგულაციაა საქართველოსთვის დნმ-ის ბაზების შექმნა, რომელიც საშუალებას იძლევა, არა მარტო ქვეყნის შიგნით მომხდარი კრიმინალური შემთხვევების ეფექტიანი გამოძიებისა, არამედ მყარ საფუძველს ქმნის ტრანსნაციონალურ ორგანიზებულ დანაშაულთან ბრძოლისთვის, ასევე, ის დაკარგულ პირთა და ამოუცნობ გვამთა იდენტიფიცირებისთვის ხელშემწყობი მექანიზმია. ამასთანავე, დანაშაულის რეციდივის შემთხვევაში, ბაზაში არსებული მონაცემები

* ნაშრომში გამოთქმული მოსაზრებები და დასკვნები ეკუთვნის ავტორს და არ გამოხატავს რომელიმე ორგანიზაციის ან უწყების ოფიციალურ პოზიციას.

ხელს შეუწყობს დამნაშავეთა დროულ იდენტიფიცირებას და დაიცვას მომავალ პოტენციურ მსხვერპლს.

ნებისმიერი საკანონმდებლო რეგულაციის მიღება და ძალაში შესვლა მოითხოვს მის გაანალიზებასა და განხილვას ადამიანის ძირითადი უფლებების კონტექსტში. ამიტომ, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია „დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის გაანალიზება, ერთი მხრივ, დანაშაულის გახსნისა და ეფექტიანი გამოძიების წარმართვის თვალსაზრისით, მეორე მხრივ კი, ადამიანის პირადი ცხოვრების უფლებასთან მიმართებით, ვინაიდან, სახელმწიფოს გააჩნია, როგორც პოზიტიური, ისე ნეგატიური ვალდებულება მოქალაქეთა მიმართ, რომლის დროსაც სახელმწიფოს ქმედება უნდა შეფასდეს უფლების შეზღუდვის გამართლების, ლეგიტიმური მიზნის, პროპორციულობის, გამოსადეგობისა და აუცილებლობის ქრილში, რადგან სახელმწიფოს ვალდებულებაა დაიცვას ოქროს შუალედი ადამიანის დარღვეული უფლების აღდგენასა და ბრალდებულის უფლების შეზღუდვას შორის.

1. საქართველოს კანონმდებლობა დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შესახებ

დნმ-ის ნიმუშის სისხლისსამართლებრივი და კრიმინალისტიკური მიზნებისთვის გამოყენებას საფუძველი ჩაეყარა მე-20 საუკუნის მიწურულს. სისხლის სამართლის საქმის გამოძიებისა და დამნაშავეს დადგენა/იდენტიფიცირების მხრივ მნიშვნელოვანი პრეცედენტი იყო ინგლისში, 1987 წელს კოლინ პიჩპორკის საქმე, როდესაც სამართალდამცავი ორგანოს (პოლიციის) მიერ სწორედ დნმ-ის ნიმუშის მეშვეობით მოხდა ბრალდებულის იდენტიფიცირება, რომელსაც ბრალად ედებოდა ორი გოგონას გაუპატიურება და მკვლელობა¹. სწორედ, აღნიშნულმა პრეცედენტმა ჩაუყარა საფუძველი შემდგომ დნმ-ის ბაზების შექმნასა და საკანონმდებლო რეგულაციას დიდ ბრიტანეთში, ასევე, ევროპის სხვა ქვეყანაში, როგორც ეროვნული კანონმდებლობის, ასევე საერთაშორისო დონეზე.

საქართველოსთვის სიახლეს წარმოადგენს ბიოლოგიური ნიმუშის (დნმ) შენახვისა და მისი საგამოძიებო მიზნებისთვის გამოყენების საკანონმდებლო მოწეს-

¹ Muñoz, H., Fiodorova, A. (2014). DNA and Law Enforcement in the European Union: Tools and Human Rights Protection, *Utrecht Law Review*. p. 149. <https://utrechtlawreview.org> (26.09.2025).

რიგება. აღნიშნული საკითხი 2025 წლის 4 მარტს „დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიღებით დარეგულირდა.

„დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ბიოლოგიური ნიმუში არის ადამიანის (ფიზიკური პირის) ან გვამის ქსოვილის ან ორგანოს ნაწილი ან/და ორგანიზმის გამონაყოფი/სითხე, რომლის უჯრედები შეიცავს დეზოქსირიბონუკლეინის მჟავას (დნმ)². სამედიცინო თვალსაზრისით, დნმ-ის ნიმუში წარმოადგენს ადამიანის გენეტიკურ კოდს³, რომლითაც შესაძლებელია, როგორც კონკრეტული დაავადებების განსაზღვრა, ისე ადამიანის იდენტიფიცირება, შესაბამისად, მას გააჩნია არა მარტო სამედიცინო დანიშნულება, არამედ რამდენიმე ათნლეულია გამოიყენება, როგორც დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლის ერთ-ერთი საშუალება, რომელიც ხელს უწყობს დანაშაულის ჩამდენი პირის იდენტიფიცირებასა და გამოძიების ეფექტიანად წარმართვას, დანაშაულის გახსნას. თუმცა, ვინაიდან, დნმ-ის ნიმუში წარმოადგენს განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალურ მონაცემს⁴, შესაბამისად, გამოძიების პროცესში დღის წესრიგში დგება, ერთი მხრივ, კონსტიტუციით გარანტირებული ადამიანის პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლება, ხოლო, მეორე მხრივ, დანაშაულის გახსნისა და დამნაშავის დადგენისა და პასუხისგებაში მიცემის ინტერესი, რომელიც, თავისთავად, დაზარალებულისა და საჯარო ინტერესის სფეროა, შესაბამისად, მნიშვნელოვანია ბალანსის დაცვა უფლების შეზღუდვასა და საჯარო ინტერესს შორის.

როგორც აღინიშნა, საქართველოს კანონი „დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შესახებ“ სიახლეა საქართველოს კანონმდებლობისთვის, რომელშიც განერილია დნმ-ის ბაზის შექმნისა და ფუნქციონირების საფუძვლები და პირობები. ამავე კანონით განსაზღვრულია დანაშაულის კატეგორიის მიხედვით⁵ დნმ-ის ნიმუშის შენახვის კონკრეტული ვადები. აღსანიშნავია, რომ, მიუხედავად კანონში განერილი საფუძვლისა, რომ დნმ-ის ნიმუშის აღება შესაძლებელია არ მარტო ბრალდებულისგან, არამედ სხვა ნებისმიერი ფიზიკური პირისგან⁶, მასში არ არის მკაფიოდ

² იქვე, მე-2 მუხლი, „ა“ ქვეპუნქტი.

³ გოგიჩაძე, გ., გედენიძე, ა., ჭუმბურიძე, ჯ. (2009). სამედიცინო ტერმინოლოგიის განმარტებითი ლექსიკონი. 496.

⁴ საქართველოს კანონი „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“, მე-3 მუხლი, „ბ“ ქვეპუნქტი.

⁵ საქართველოს კანონი „დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შესახებ“, მე-7 მუხლი.

⁶ იქვე, მე-3 მუხლის მე-2 ნაწილი.

განსაზღვრული არაბრალდებული პირის გენეტიკური პროფილის შენახვისა თუ მისი ავტომატურად განადგურების პირობა. კანონი მხოლოდ შემოიფარგლება იმით, რომ აწესებს კონკრეტულ კრიტერიუმს, მაგალითად, სისხლის სამართლის საქმის შეწყვეტა⁷, ესეც მხოლოდ იმ პირის მიმართ, რომელიც შესაძლებელია მიცემულიყო პასუხისგებაში, როგორც ბრალდებული, თუმცა, პროკურორის დისკრეციული უფლებამოსილებით შეწყდა გამოძიება ან არ დაიწყო სისხლის სამართლებრივი დევნა⁸, ხოლო სხვა პირზე, რომელიც, მაგალითად, სარგებლობს მოწმის სტატუსით და მისი საპროცესო სტატუსი არ შეიცვლილა და არც შეიძლება შეცვლილიყო, ასეთ შემთხვევაში, არც კანონში და არც მთავრობის დადგენილებაში⁹, არ არის განსაზღვრული ასეთ პირთა გენეტიკური პროფილების ავტომატურად განადგურების წესი და საფუძველი, რაც პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების მხრივ, პროპორციულობის თვალსაზრისით, არამართლზომიერია. კანონში მკაფიოდ უნდა იყოს განსაზღვრული ისეთი პირის დღმ-ის პროფილის შენახვისა და განადგურების საფუძველი, რომელიც მოწმის სტატუსით სარგებლობდა სისხლის სამართლის საქმის გამოძიების ეტაპზე და მისი საპროცესო სტატუსი არ შეიცვლილა, რადგან საქმის ფაქტობრივი გარემოებების გათვალისწინებით, მისი საპროცესო სტატუსი არც შეიცვლებოდა. ასეთი პირისგან ნიმუშის აღებით, საგამოძიებო ორგანო განსაკუთრებული კატეგორიის მონაცემს ამუშავებს, რის საფუძველზეც ეძლევა წვდომა ადამიანის განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალურ მონაცემებზე, რომელიც არის ადამიანის პირად სფეროში ჩარევის ტოლფასი. ბრალდებულის სტატუსის არმქონე პირის ბიოლოგიური ნიმუშის აღებისა და მისი შენახვისა და წაშლის მკაფიო წესის განერა ერთმნიშვნელოვნად აუცილებელია, ვინაიდან, როგორც საკონსტიტუციო სასამართლო თავის გადაწყვეტილებაში განმარტავს, „პირს, რომელსაც ბრალდებულის სტატუსი არ აქვს კონკრეტულ სისხლის სამართლის საქმეში, გააჩნია განსაკუთრებით მყარი ლეგიტიმური მოლოდინი იმისა, რომ მისი პრივატული სივრცე, ფიზიკური მთლიანობა მაქსიმალურად იქნება დაცული სახელ-

⁷ იქვე, მე-7 მუხლის მე-4 ნაწილი.

⁸ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, 105-ე მუხლი, „ა-დ“ ქვეპუნქტები.

⁹ საქართველოს მთავრობის დადგენილება №192, „ბიოლოგიური ნიმუშის აღების, განადგურების, ბიოლოგიური ნიმუშის პროფილირების, გენეტიკური პროფილის დამუშავებისა და გაცვლის წესის დამტკიცების შესახებ“, 2025 წლის 30 მაისი.

მნიფოს ჩარევისაგან¹⁰. შესაბამისად, ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, რეკომენდირებულია „დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შესახებ“ საქართველოს კანონში მკაფიოდ განისაზღვროს არაბრალდებული პირისგან დნმ-ის ნიმუშის აღების საფუძველი და ნიმუშის შენახვისა და ავტომატურად განადგურების საფუძველი და წესები. ამიტომ, მიზანშეწონილია „დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შესახებ“ საქართველოს კანონსა და „ბიოლოგიური ნიმუშის აღების, განადგურების, ბიოლოგიური ნიმუშის პროფილირების, გენეტიკური პროფილის დამუშავებისა და გაცვლის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის №192 დადგენილებაში შევიდეს ცვლილება და მკაფიოდ განისაზღვროს კანონის მე-3 მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული არაბრალდებული პირის დნმ-ის ნიმუშის ავტომატურად წაშლის საფუძველი. კანონის მე-7 მუხლის მე-5 პუნქტის თანახმად, ნიმუშის წაშლის მოთხოვნის უფლება უჩნდება პირს სისხლის სამართლის საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 10 წლის შემდგომ, ხოლო ნიმუშის წაშლა მხოლოდ იმ შემთხვევაში ხდება, თუ პირი წაშლის მოთხოვნით მიმართავს შემნახველ ორგანოს, შესაბამისად, კანონის დათქმიდან გამომდინარე, თუ პირს არ ახსოვს ათი წლის წინ მის მიმართ ჩატარებული საპროცესო მოქმედების შედეგად დნმ-ის ნიმუშის აღების ფაქტი და არ მიმართავს შემნახველ ორგანოს წაშლის მოთხოვნით, შემნახველი ორგანო გააგრძელებს მისი დნმ-ის პროფილის შენახვას იქამდე, ვიდრე პირის მხრიდან წაშლის მოთხოვნას არ მიიღებს, რადგან კანონმდებლობით შენახვის ვადის გასვლის შემდგომ გაფრთხილების რაიმე ფორმაც არ არის განერილი. აღნიშნული უთანაბრდება ნიმუშის შენახვას განუსაზღვრელი ვადით. სწორედ, მსგავს საკითხზე ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ დაადგინა ევროპული კონვენციის მე-8 მუხლით დაცული უფლების დარღვევა¹¹.

დნმ-ის ნიმუშის აღებისა და ექსპერტიზის ჩატარების საკითხთან მიმართებით მნიშვნელოვანია საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს №1846 გადაწყვეტილება, რომელიც შეეხება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 144-ე მუხლის მე-3 ნაწილის მე-8 წინადადების კონსტიტუციურობის

¹⁰ თეთრიწყაროს რაიონული სასამართლოს 2025 წლის 24 ივნისის №3/6/1846 კონსტიტუციური წარდგინება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 144-ე მუხლის მე-3 ნაწილის მე-8 წინადადების კონსტიტუციურობის თაობაზე, აბზაცი 22.

¹¹ Case of S. And Marper v. The United Kingdom, Decision № 30562/04 and 30566/04 (4 December 2008). <https://hudoc.echr.coe.int> (S. And Marper v. The United Kingdom, 2008).

საკითხს¹² საქართველოს კონსტიტუციის 31-ე მუხლის პირველ პუნქტთან მიმართებით. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 144-ე მუხლის მე-3 ნაწილის ბოლო წინადადება – „სასამართლოს განჩინება არ საჩივრდება“ – შეეხება ამავე კოდექსის 147-ე მუხლით გათვალისწინებული ნიმუშის აღების შესახებ სასამართლო განჩინების სააპელაციო სასამართლოში გასაჩივრების უფლების შეზღუდვას. სწორედ, აღნიშნული საკითხი გახდა სადავო და კონსტიტუციური წარდგინების საფუძველი.

აღსანიშნავია, რომ საკონსტიტუციო სასამართლოს მსჯელობა, კონკრეტულ შემთხვევაში, შეეხებოდა არა ბრალდებულისგან ნიმუშის აღებისა და შემდგომ მისი გასაჩივრების შესაძლებლობას, არამედ ბრალდებულის სტატუსის არმქონე პირისგან ნიმუშის აღებასა და მის უფლებას, აღნიშნული ქმედება გაასაჩივროს სააპელაციო სასამართლოში. საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ განიმარტა, რომ ეს უფლება არ წარმოადგენს აბსოლუტურს და შესაძლებელია, გარკვეულ შემთხვევებში, განხორციელდეს ჩარევა¹³. ამასთან, მან დაადგინა, რომ სადავო ნორმა გამოსადეგობისა და აუცილებლობის, ასევე ლეგიტიმური მიზნის თვალსაზრისით, შესაბამისობაში იყო¹⁴, თუმცა საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ შეფასებული იქნა პროპორციულობის მხრივ უფლების შეზღუდვა და სწორედ აღნიშნულ ნაწილში დადგინდა, რომ „საპროცესო მოქმედებების ფარგლებში, ბრალდებულის სტატუსის არმქონე პირისაგან ნიმუშის აღება, მისი გაცხადებული თანხმობის გარეშე, წარმოადგენს ამ პირის პრივატულ სივრცეში ინტენსიურ ჩარევას, რის გამოც, ობიექტურად მაღალია მისი ინტერესი, ჰქონდეს წვდომა უფლების დაცვის ადეკვატურ და ეფექტიან გარანტიებზე“¹⁵. საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ არაბრალდებული პირისგან განჩინების საფუძველზე ნიმუშის აღების საკითხთან დაკავშირებით განმარტებულ იქნა, რომ, ვინაიდან, არ არსებობდა საპროცესო მექანიზმი ბრალდებულის სტატუსის არმქონე პირის მიერ უფლების შეზღუდვისგან დაცვისა, შესაბამისად, ირღვეოდა საქართველოს კონსტიტუციის 31-ე მუხლის პირველი ნაწილით გარანტირებული უფლება¹⁶. ამასთანავე აღინიშნა, რომ სამართლიანი სასამართლოს უფლება მოიცავს

¹² თეთრიწყაროს რაიონული სასამართლოს 2025 წლის 24 ივნისის №3/6/1846 კონსტიტუციური წარდგინება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 144-ე მუხლის მე-3 ნაწილის მე-8 წინადადების კონსტიტუციურობის თაობაზე.

¹³ იქვე, აბზაცი 30-ე.

¹⁴ იქვე, ნაწილი 3.1 და 3.2.

¹⁵ იქვე, აბზაცი 23-ე.

¹⁶ საქართველოს კონსტიტუცია, 31-ე მუხლის პირველი ნაწილი.

არა მარტო პირის სასამართლოსთვის მიმართვის უფლების უზრუნველყოფას, არამედ, სახელმწიფოს მიერ ისეთ საკანონმდებლო მოწესრიგებას, რომ უზრუნველყოფილი იყოს ადამიანის უფლებების სრულყოფილი სამართლებრივი დაცვა¹⁷.

უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს კანონში „დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შესახებ“, არ არის დარეგულირებული დნმ-ის ნიმუშის ფენოტიპირების მეთოდი*, როგორც დანაშაულის გახსნისა თუ დამნაშავის დადგენის მეთოდები, განსხვავებით ნიდერლანდების, აშშ-ისა და ავსტრიის კანონმდებლობისაგან, სადაც რეგულირდება განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულების გასახსნელად დნმ-ის ფენოტიპირების მეთოდი¹⁸. სწორედ ფენოტიპირების მეთოდით, 2015 წელს გახსნილ იქნა ამერიკის შეერთებულ შტატებში 2009 წელს მომხდარი სიერა ბუზიგარდის მკვლელობის საქმეზე,¹⁹ კერძოდ კი, ექსპერტების მიერ შემთხვევის ადგილიდან აღებული სისხლის კვალის ფენოტიპირების მეთოდით დადგინდა და შეიქმნა დანაშაულის სავარაუდო ჩამდენი პირის იერსახე, რის შემდგომაც გამოძიება გავიდა ბლეიკ რასელის კვალზე და მას ბრალი დაედო მეორე ხარისხის მკვლელობაში²⁰, ხოლო 2017 წელს მას მიესაჯა თავისუფლების აღკვეთა²¹. აღნიშნულის სა-

¹⁷ თეთრინყაროს რაიონული სასამართლოს 2025 წლის 24 ივნისის №3/6/1846 კონსტიტუციური წარდგინება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 144-ე მუხლის მე-3 ნაწილის მე-8 წინადადების კონსტიტუციურობის თაობაზე, აბზაცი მე-3.

* შენიშვნა: დნმ-ის ფენოტიპირებით ბიოლოგიური ნიმუშის მფლობელის ფიზიკური იერსახის (მათ შორის ისეთი მახასიათებლების, როგორებიცაა გეოგრაფიული წარმოშობა, თვალისა და თმის ფერი, სახის ნაკვთების სავარაუდო ფორმები) აღდგენა შესაძლებელია.

¹⁸ Westermarck, H., Aronovitz, A., Curran, J., Fausch, I., Fournier, J., Hohenecker, L., Kleczewski, A., Pretelli, I., Polanco Lazo, R., Topaz Druckman, K., Viennet, C., Went, F., Zheng, J. (2020). The Regulation of the Use of DNA in Law Enforcement, pp. 147-152. <https://www.isdc.ch> (30.06.2025).

¹⁹ Kayser, M., Schneider, P. M. (2009). DNA-based prediction of human externally visible characteristics in forensics: Motivations, scientific challenges, and ethical considerations, *Official journal of the International Society for Forensic Genetics (ISFG)*. <https://www.sciencedirect.com> (30.06.2025).

²⁰ Armentrout, P. (3 May 2015). Parabon's Snapshot DNA Phenotyping Service Helps Calcasieu Parish Sheriff's Office Redirect Investigation into Sierra Bouzigard's Cold Case. <https://parabon-nanolabs.com> (29.09.2025).

²¹ Russell, B. A. (24 July 2017). Man arrested in 2009 killing of Sierra Bouzigard. <https://www.kplctv.com> (29.09.2025).

ფუძველზე, შესაძლებელია ითქვას, რომ სისხლის სამართლის საქმის ეფექტიანად გამოძიებისა და დამნაშავე პირის დადგენა/იდენტიფიკაციის მიზნით, საქართველოს კანონში „დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შესახებ“ და სისხლის სამართლის პროცესში განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულის გამოძიების მიზნებიდან გამომდინარე, მიზანშეწონილი იქნებოდა დნმ-ის ფენოტიპირების მეთოდის გამოყენება, რომელიც ხელს შეუწყობს დამნაშავე პირთა დადგენა/იდენტიფიცირებას და დანაშაულის გახსნას.

2. დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შექმნისა და გამოყენების არარეგულირებადი კანონმდებლობა ევროპის ქვეყნებში

2.1 დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შექმნისა და გამოყენების საკანონმდებლო რეგულაცია დანიაში

2000 წელს, დნმ-ის ნიმუშის აღებისა და მისი ბაზაში შეტანის წესი და საფუძველები დანიის კანონმდებლობით განერილ იქნა „დნმ-ის პროფილების ცენტრალური რეესტრის შესახებ აქტით“²², რომელშიც 2005 წელს და შემდგომ წლებში ეტაპობრივად შევიდა დამატებები და ცვლილებები „ცენტრალური დნმ პროფილის რეესტრის შექმნისა და მართლმსაჯულების ადმინისტრირების შესახებ კანონში ცვლილებების შეტანის შესახებ კანონის“²³ საფუძველზე. აღნიშნული კანონის მე-2 მუხლში მოცემულია ის გარემოებები და საფუძველები, რომელთა არსებობის შემთხვევაშიც პოლიციას შეუძლია ადამიანის დნმ-ის ნიმუშის აღება და მისი მონაცემთა ბაზაში შეტანა, კერძოდ კი, ჩამოთვლილია დანიის სისხლის სამართლის კოდექსის²⁴ კონკრეტული მუხლები, რომლის ჩადენაშიც არის პირი მხილებული. სწორედ კონკრეტული მუხლებით გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენის გამო დაწყებული გამოძიების ფარგლებში არის შესაძლებელი პოლიციის მიერ დნმ-ის ნიმუშის აღება და პერსონალურ (ინდივიდუალურ) მონა-

²² Act on the establishment of a central DNA profile register, *LAW*, №434 of 31/05/2000, Ministry of Justice. <https://www.retsinformation.dk> (30.06.2025).

²³ Act amending the Act on the Establishment of a Central DNA Profile Register and the Administration of Justice Act, *LAW*, №369 of 24/05/2005, Ministry of Justice. <https://www.retsinformation.dk> (30.06.2025).

²⁴ Danish Penal Code, *LBK*, №871 of 04/07/2014, Ministry of Justice. <https://www.retsinformation.dk> (29.09.2025).

ცემთა ბაზაში შეტანა²⁵, ხოლო შემთხვევის ადგილის დათვალიერებისას დატოვებული ბიოლოგიური ნიმუშის აღებისას იგი შეიტანება კვალის მონაცემთა რეესტრში, რასაც ითვალისწინებს დასახელებული კანონის მე-2 მუხლის მე-2 ნაწილი²⁶. შესაბამისად, დანიაში „დნმ-ის პროფილების ცენტრალური რეესტრის შესახებ აქტით“, განსაზღვრულია ორი სახის ბიოლოგიური ნიმუშის ბაზა, პირველი არის ადამიანისგან აღებული დნმ-ის ნიმუში, რომელიც რეგისტრირდება ინდივიდუალურ (პერსონალურ) მონაცემთა ბაზაში, ხოლო მეორე კი, შემთხვევის ადგილიდან აღებული ბიოლოგიური ნიმუშის ბაზა, რომელიც რეგისტრირდება – კვალის მონაცემთა ბაზაში. რაც შეეხება დნმ-ის ფენოტიპირების მეთოდს, დანიის კანონი აღნიშნულ მეთოდს, როგორც დანაშაულის გახსნისა თუ კრიმინალთან ბრძოლის კრიმინალისტიკურ მეთოდს, არ არეგულირებს, შესაბამისად, კანონმდებლობაში ფენოტიპირების მეთოდი არ არის განსაზღვრული.

როგორც აღინიშნა, დანიაში დნმ-ის მონაცემთა ბაზის ორი სახეობა არსებობს – უშუალოდ ფიზიკური პირებისაგან აღებული ნიმუშების ბაზა და შემთხვევის ადგილის დათვალიერებისას აღებული ბიოლოგიურ კვალთა ბაზა²⁷. კანონმდებლობით განსაზღვრულია მონაცემთა ბაზაში ნიმუშის რეგისტრაციის საფუძველი. მოცემულ შემთხვევაში დანიის კანონმდებლობით განსაზღვრულია, რომ ფიზიკური პირის დნმ-ის ნიმუში შესაძლებელია რეესტრში დარეგისტრირდეს, თუ პირს ბრალდება წარედგინა ნებისმიერი დანაშაულისთვის, რომლისთვისაც დანიის სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებულია თავისუფლების აღკვეთა 1 წლითა და 6 თვით ან მეტით²⁸. რაც შეეხება კვალთა რეესტრს, აღნიშნულ ბაზაში შეტანილია ყველა ის ბიოლოგიური ნიმუში, რომელიც აღებულ იქნა შემთხვევის ადგილის დათვალიერების დროს²⁹.

დანიის „დნმ-ის პროფილების ცენტრალური რეესტრის შესახებ აქტით“ განსაზღვრულია, როგორც ინდივიდუალური, ისე კვალთა რეესტრში არსებული ბიოლოგიური ნიმუშების (დნმ) შენახვისა და განადგურების ვადები და წესები³⁰. ფი-

²⁵ Act on the establishment of a central DNA profile register, *LAW*, №434 of 31/05/2000, Ministry of Justice, article 2, part 1. <https://www.retsinformation.dk> (30.06.2025).

²⁶ იქვე, Article 2, part 2.

²⁷ იქვე, section 2.

²⁸ იქვე, section 2 (2) point 1.

²⁹ იქვე, section 2 (2) point 2.

³⁰ იქვე, section 3 and section 4.

ზიკური პირისგან აღებული ნიმუში ნადგურდება, თუ: 1) პირი გამართლდა და მის მიმართ ნაყენებული ბრალდება უსაფუძვლოა, 2) გამართლებიდან, ბრალდების მოხსნის შესახებ გადანყვეტილებიდან 10 წელი გავიდა, 3) რეგისტრირებული პირმა მიაღწია 70 წლის ასაკს, 4) თუ ნიმუში აღებულია ფიზიკური ჩარევის საფუძველზე, რომელიც სასამართლომ არ მიიჩნია მართებულად, 5) სხვა განსაკუთრებული მიზეზების არსებობის შემთხვევაში³¹. აქედან გამომდინარე, კანონი ადგენს კონკრეტულ ვადას და ზღვრულ ასაკს, როდესაც შესაძლებელია ინდივიდუალური რეესტრიდან მონაცემების წაშლა. რაც შეეხება კვალთა რეესტრიდან ინფორმაციის წაშლას, იგი განსაზღვრულია დასახელებული კანონის მე-4 მუხლით, რომელიც ადგენს კონკრეტულ საფუძვლებს: 1) აღებული მასალა (კვალი) პირის იდენტიფიკაციისთვის გამოსადეგი აღმოჩნდა, 2) მონაცემის შენახვა პოლიციისთვის მნიშვნელოვანი აღარ არის, 3) სხვა განსაკუთრებული მიზეზების არსებობის შემთხვევაში³².

ყოველივე აღნიშნულიდან გამომდინარე, დანიის კანონმდებლობით განსაზღვრულია დნმ-ის ნიმუშის შენახვისა და განადგურების (წაშლის) წესები და საფუძვლები, ამასთანავე საერთაშორისო თანამშრომლობის ფარგლებში ინფორმაციის გადაცემის წესი³³.

2.2 დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შექმნისა და გამოყენების საკანონმდებლო რეგულაცია შვედეთში

შვედეთში ბიოლოგიური ნიმუშის (დნმ) აღებისა და მისი რეესტრში შეტანის საფუძვლები, წესები და კვლევის მეთოდები მონესრიგებულია „პოლიციის მიერ პერსონალურ მონაცემთა დამუშავებისა“³⁴ და, აგრეთვე, შვედეთის სისხლის სამართლის მონაცემთა დაცვის აქტებით³⁵, რომელთა მიხედვით, დადგენილია, რომ ფიზიკური პირისგან აღებული დნმ-ის ნიმუშით შეიძლება მხოლოდ ამ პი-

³¹ იქვე, section 3.

³² იქვე, section 4.

³³ იქვე, Article 5.

³⁴ Act (2018:1693) on the processing of personal data by the police within the scope of the Criminal Data Protection Act, Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (30.06.2025).

³⁵ Criminal Data Protection Act (2018:1177), Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (30.06.2025).

რის ვინაობის განსაზღვრა (იდენტიფიცირება) და არა მისი პიროვნული მახასიათებლების დადგენა³⁶, რაც იმას ნიშნავს, რომ მსგავსად საქართველოსა და დანიის კანონმდებლობისა, შვედეთის კანონმდებლობაც არ იყენებს დნმ-ის ფენოტიპირების მეთოდს, როგორც გამოძიებისა და დანაშაულის ჩამდენი სავარაუდო პირის დადგენის ერთ-ერთ ხერხს, თუმცა, ყოფილა შემთხვევები, როდესაც განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულის გასახსნელად შვედეთის სამართალდამცავმა ორგანოებმა მიმართეს აღნიშნულ მეთოდს³⁷.

კანონი განმარტავს პერსონალურ მონაცემთა სახეებს, მათ შორის დნმ-ის ნიმუშს, როგორც პერსონალურ მონაცემს³⁸, მისი ალების საფუძვლებს, დამუშავების წესსა და, აგრეთვე, განსაზღვრავს საერთაშორისო თანამშრომლობის ფარგლებში პერსონალურ მონაცემთა მიმოცვლის წესს³⁹.

შვედეთში, ისევე როგორც დანიაში, კანონმდებლობით განსაზღვრულია ორი სახის დნმ-ის ბაზის რეესტრი, პირველი არის საგამოძიებო რეესტრი⁴⁰, ხოლო მეორე კი კვალთა რეესტრი⁴¹. აღნიშნული რეესტრი არის შვედეთის ეროვნული საექსპერტო ცენტრის დაქვემდებარებაში, რომელიც წარმოადგენს დამოუკიდებელ ორგანოს და აქვს უფლებამოსილება პოლიციის, სასამართლოსა თუ პროკურატურის მიმართვის საფუძველზე⁴² ჩატაროს შესაბამისი ექსპერტიზა და გასცეს დასკვნა, რომლისთვისაც შეუძლია გამოიყენოს რეესტრში არსებული ბიოლოგიური კვლევები, მათ შორის დნმ-ის ნიმუში⁴³.

³⁶ Act (2018:1693) on the processing of personal data by the police within the scope of the Criminal Data Protection Act, chapter 5, section 2, Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (30.06.2025).

³⁷ Westermark, H., Aronovitz, A., Curran, J., Fausch, I., Fournier, J., Hohenecker, L., Kleczewski, A., Pretelli, I., Polanco Lazo, R., Topaz Druckman, K., Viennet, C., Went, F., Zheng, J. (2020). The Regulation of the Use of DNA in Law Enforcement, pp. 102-103. <https://www.isdc.ch> (30.06.2025).

³⁸ Act (2018:1693) on the processing of personal data by the police within the scope of the Criminal Data Protection Act, Chapter 1. General provisions, section 5, Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (30.06.2025).

³⁹ იქვე, Chapter 2, section 7.

⁴⁰ იქვე, Chapter 5, section 4.

⁴¹ იქვე, Chapter 5, section 5.

⁴² იქვე, Chapter 6b, section 1.

⁴³ იქვე, Chapter 6, section 1.

კანონით განსაზღვრულია, რომ საგამოძიებო რეესტრი შესაძლებელია მოიცავდეს დნმ-ის ანალიზის შედეგების პასუხებს იმ პირთა შესახებ, რომლებიც ეჭვმიტანილნი არიან ისეთი დანაშაულის ჩადენაში, რაც ითვალისწინებს თავისუფლების აღკვეთას⁴⁴. ამასთანავე, კანონი მიუთითებს შვედეთის სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის შესაბამის თავზე, რომლის მიხედვით, პირი იცნობა მსჯავრდებულად⁴⁵, რაც იძლევა შემდგომ იმის საფუძველს, რომ მისი დნმ-ის ნიმუშის ანალიზის შედეგები იქნეს შენახული საგამოძიებო რეესტრში. რაც შეეხება კვალთა რეესტრს, იგი შეიქმნა დნმ-ის რეესტრთან ერთად და მოიცავს ინფორმაციას იმ ბიოლოგიური მასალის (დნმ) შესახებ, რომლებიც აღებულ იქნა კონკრეტული დანაშაულის შემთხვევის ადგილის დათვალიერების დროს და არ მიეკუთვნება კონკრეტულ პირს, არამედ წარმოადგენს ბიოლოგიურ მასალას, რომელიც აღებულია მომხდარ დანაშაულთან დაკავშირებით შემთხვევის ადგილის დათვალიერებისას⁴⁶. აქედან გამომდინარე, როგორც აღინიშნა, კანონმდებლობით განსაზღვრულია ორი სახის რეესტრი – საგამოძიებო და კვალთა რეესტრი.

რაც შეეხება ბიოლოგიური ნიმუშის ფიზიკური პირისგან აღების წესს, აღნიშნულ საკითხს არეგულირებს შვედეთის სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, რომელიც ადგენს, რომ ნიმუში შესაძლებელია აღებულ იქნას ნებისმიერი პირისაგან, რომელიც ეჭვმიტანილია დანაშაულის ჩადენაში და მის მიმართ ხორციელდება კანონით განსაზღვრული საპროცესო და საგამოძიებო მოქმედებები, რომელთა მიზანია აღებული ნიმუშების საგამოძიებო და კვალთა რეესტრში დარეგისტრირება და შემდგომ შესაბამისი კვლევის/ანალიზის ჩატარება⁴⁷.

აღსანიშნავია, რომ „პოლიციის მიერ პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების აქტით“ განსაზღვრულია კონკრეტული ვადები აღებული ბიოლოგიური ნიმუშის შენახვისთვის. აღნიშნული ვადები აგრეთვე რეგულირება „სისხლის სამართლის

⁴⁴ იქვე, Chapter 5, section 4.

⁴⁵ The Swedish Code of Judicial Procedure, Departmental series 1998:65, Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (03.07.2025).

⁴⁶ Act (2018:1693) on the processing of personal data by the police within the scope of the Criminal Data Protection Act, Chapter 5, Section 5, Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (04.07.2025).

⁴⁷ The Swedish Code of Judicial Procedure, Departmental series 1998:65, Chapter 28, section 12, Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (04.07.2025).

ჩანაწერების შესახებ აქტივაცია⁴⁸. „პოლიციის მიერ პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების აქტის“ მე-5 თავის მე-9 ნაწილით დადგენილია, რომ თუ ნიმუში აღებულ იქნა სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 28-ე თავის საფუძველზე, აგრეთვე არასრულწლოვანი ექვმიტანილისგან, იგი რეესტრიდან იშლება და ნადგურდება ნიმუშის აღებიდან 6 თვის შემდეგ⁴⁹. განსხვავებული ვადებია დადგენილი ექვმიტანილთა და მსჯავრდებულთა ნიმუშის შენახვაზე, კონკრეტული შემთხვევების გათვალისწინებით, კერძოდ კი, იმ შემთხვევაში, თუ პირი აღარ არის ექვმიტანილი, ხოლო მისგან აღებული იყო ბიოლოგიური ნიმუში, აღნიშნული ნიმუშის შენახვა შესაძლებელია მხოლოდ 3 თვე⁵⁰, ხოლო მსჯავრდებულისგან აღებული ბიოლოგიური ნიმუში არ შეიძლება დამუშავდეს 3 თვეზე მეტ ხანს, მას შემდეგ, რაც სასამართლოს განაჩენით დადგინდება მისი უდანაშაულობა. იმ შემთხვევაში, თუ პირი გარდაიცვლება და მისგან აღებული იყო ბიოლოგიური ნიმუში, ის ინახება გარდაცვალებიდან 10 წლის განმავლობაში⁵¹. გარდა ამისა, დნმ-ის ნიმუში უნდა წაიშალოს მონაცემთა რეესტრიდან, თუ პირმა გამამტყუნებელი განაჩენის საფუძველზე მოიხადა სასჯელი, ამ სასჯელის მოხდიდან 10 წლის შემდეგ⁵².

რაც შეეხება არასრულწლოვან პირებს, მათგან აღებული ნიმუშები ნადგურდება მსჯავრდების მოხდიდან და პატიმრობიდან გათავისუფლების შემდეგ 10 წელიწადში, ხოლო პირობითი მსჯავრის შემთხვევაში, მისი აღსრულებიდან 5 წლის შემდეგ.

„პოლიციის მიერ პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების აქტით“ და „სისხლის სამართლის ჩანაწერების შესახებ აქტით“ დადგენილია, რომ მონაცემების დამუშავება კვალთა რეესტრში რეგისტრაციიდან ოცდაათი წელი შესაძლებელია ინახებოდეს, ხოლო ისეთი ნიმუში, რომელიც აღებულია შვედეთის სისხლის სამართლის კოდექსის 35-ე თავის მე-10 მუხლით დაწყებული გამოძიების ფარგლებ-

⁴⁸ *Criminal Records Act* (1998:620), Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (03.07.2025).

⁴⁹ Act (2018:1693) on the processing of personal data by the police within the scope of the Criminal Data Protection Act, Chapter 5, Section 9, Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (04.07.2025).

⁵⁰ იქვე, Chapter 5, section 10.

⁵¹ იქვე, Chapter 5, section 11.

⁵² *Criminal Records Act* (1998:620), Section 16, Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (03.07.2025).

ში⁵³, შესაძლებელია შენახულ იქნას 70 წელი⁵⁴. მონაცემთა რეესტრზე წვდომა აქვს შვედეთის სამართალდამცავ სტრუქტურებს, უსაფრთხოების სამსახურს, პროკურატურას, საგადასახადო და კანონით განსაზღვრულ სხვა ორგანოებს⁵⁵.

3. დნმ-ის ნიმუშის აღება საგამომივო მიზნებისათვის და მისი მიმართება აღამიანის ძირითად უფლებებთან

დნმ-ის ნიმუში, როგორც მონაცემი, მისი ანალიზის (ექსპერტიზის) გარეშე არაფრის მომცემია, ხოლო თუ ჩატარდება შესაბამისი ექსპერტიზა, აღნიშნული გზით შესაძლებელია პიროვნების იდენტიფიცირება და პიროვნული მახასიათებლების განსაზღვრა, შესაბამისად, იგი სხვადასხვა ქვეყნის კანონმდებლობით მიიჩნევა განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალურ მონაცემად და წარმოადგენს სისხლის სამართლის საქმეზე მტკიცებულებას.

ერთი შეხედვით, დნმ-ის ნიმუშის აღება შესაძლოა არღვევდეს ევროპული კონვენციით დაცულ პირის რამდენიმე უფლებას, მათ შორის არაადამიანურ და დამამცირებელი მოპყრობის აკრძალვას, პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის და თვითინკრინაციისგან დაცვის უფლებას, თუმცა, ის საჯარო ინტერესი და ლეგიტიმური მიზანი, რომელიც დგას მეორე მხარეს, სახელმწიფოს უფლებას აძლევს გარკვეულწილად შეზღუდოს ევროპული კონვენციით⁵⁶ დაცული პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლება. აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით აღსანიშნავია ევროსამართლოს საქმე – Case Of Dragan Petrovic v. Serbia (Application №75229/10) Judgment⁵⁷, რომელშიც დავის საგანს წარმოადგენდა პოლიციის მიერ 2008 წელს განმცხადებლის საცხოვრებელი ბინის ჩხრეკა და მისგან დნმ-ის ნიმუშის აღების პროცედურები, კერძოდ კი, სერბეთის პოლიცია

⁵³ Criminal Code (1962:700), Ministry/authority: Ministry of Justice L5 Issued: 1962-12-21 Amended: until SFS 2025:638, Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (04.07.2025).

⁵⁴ Act (2018:1693) on the processing of personal data by the police within the scope of the Criminal Data Protection Act, Chapter 5, Section 7, Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (04.07.2025).

⁵⁵ იქვე, Chapter 6, section 7.

⁵⁶ Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms Rome, 4.XI.1950. <https://www.echr.coe.int> (07.07.2025).

⁵⁷ Case of Dragan Petrovic v. Serbia, Decision №75229/10 (14 April 2020). <https://hudoc.echr.coe.int> (29.09.2025).

მიიჩნევდა, რომ განმცხადებელი კავშირში იყო ერთ-ერთი პირის მკვლელობასთან, თუმცა, მათ აღნიშნულის დამადასტურებელი პირდაპირი მტკიცებულებები არ ჰქონიათ. სისხლის სამართლის საქმის გამოძიების ფარგლებში მოსამართლის ბრძანების საფუძველზე ჩატარებულ იქნა განმცხადებლის ბინის ჩხრეკა, ასევე მისგან აღებულ იქნა დნმ-ის (ნერწყვის) ნიმუში, რომელიც უნდა შედარებულიყო შემთხვევის ადგილის დათვალიერებისას აღებულ ბიოლოგიურ ნიმუშს. განმცხადებლის განმარტებით, მისი ბინის ჩხრეკისას დარღვეულ იქნა სერბეთის სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მოთხოვნები, აგრეთვე პოლიციამ მას განუმარტა, რომ იმ შემთხვევაში, თუ ნერწყვის ნიმუშს არ ჩააბარებდა, მის მიმართ იძულების პროპორციულ ზომას მიმართავდნენ, რის გამოც განმცხადებელი იძულებული გახდა პოლიციისთვის ნება მიეცა აელოთ მისი ბიოლოგიური ნიმუში. განმცხადებელი ამტკიცებდა, რომ მისი ნერწყვის ნიმუშის აღებას წინ უძღოდა მუქარა და ძალდატანება, რის გამოც იძულებული გახდა ნიმუშის აღების ნება მიეცა პოლიციისთვის. ევროსასამართლომ საქმის განხილვისას განსაზღვრა, რომ ბინის ჩხრეკა განმცხადებლის მკვლელობასთან კავშირის დასადგენად იყო აუცილებელი დემოკრატიულ საზოგადოებაში და ემსახურებოდა ლეგიტიმურ მიზანს. შესაბამისად, მე-8 მუხლის დარღვევა არ დადგინდა ამ ნაწილში, ხოლო განმცხადებლისგან, რომლის მიმართაც პირდაპირი მტკიცებულებები არ იყო მისი მკვლელობაში დასადასტურებლად, პოლიციის მიერ ნერწყვის ნიმუშის მუქარით აღება ჩაითვა კონვენციის მე-8 მუხლის დარღვევად, რადგან სასამართლოს ნებართვა, რომლის საფუძველზეც იქნა ნიმუში აღებული, არ იყო საკმარისად დასაბუთებული და კონვენციის მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილს ეწინააღმდეგებოდა⁵⁸. ამასთანავე, ევროსასამართლომ აღნიშვნა, რომ 2011 წელს სერბეთის სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში განხორციელებული ცვლილებების მიხედვით, მკაფიოდ განისაზღვრა ნიმუშის აღების პროცედურები, რაც წინამორბედ კოდექსში დეტალურად არ იყო გათვალისწინებული. შესაბამისად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ აღნიშნული ცვლილებებით, თავად სახელმწიფოც აღიარებდა მისი წინა საპროცესო კანონმდებლობის ხისტი მიდგომას⁵⁹. საბოლოოდ, აღნიშნულ საქმეზე განმცხადებლის ბინის ჩხრეკის ნაწილში, კონვენციის მე-8 მუხლის დარღვევა არ დადგინდა, ხოლო ნერწყვის ნიმუშის აღების მხრივ, ცალსახად დაადასტურა კონვენციის მე-8 მუხლის დარღვევა და მიჩნეულ იქნა, რომ განმცხადებლის პირად ცხოვრებაში ჩარევა არ იყო კანონის შესაბამისი⁶⁰.

⁵⁸ იქვე, paragraph 80.

⁵⁹ იქვე, paragraph 83.

⁶⁰ იქვე, paragraph 84.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, უნდა ითქვას, რომ აუცილებელია დაცული იქნეს ბალანსი უფლების შეზღუდვასა და სისხლის სამართლის საქმის გამოძიების ინტერესს შორის, რომლის უზრუნველყოფა ევალება სახელმწიფოს, არა მარტო კონკრეტული ქმედებით, არამედ ისეთი საკანონმდებლო ნებსრიგის შექმნით, რომელიც დაიცავს პიროვნებას, მათ შორის ბრალდებულს გაუმართლებელი და გადამეტებული ჩარევისაგან მის უფლებებში, ასევე უზრუნველყოფილი იქნება ადამიანის უფლებების სრულყოფილი სამართლებრივი დაცვა. ასეთი საკანონმდებლო ბაზა უნდა არსებობდეს, როგორც ეროვნული კანონმდებლობის დონეზე, ისე საერთაშორისო შეთანხმებებისა და ხელშეკრულებების სახით. არსებობს იმის საფრთხე, რომ საერთაშორისო დონეზე დნმ-ის მონაცემების მიმოცვლის შემთხვევაში, სხვა სახელმწიფოში დაცული ვერ იქნება ადამიანის პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლება, რადგან ნიმუშის გადაცემით სახელმწიფო კარგავს ბერკეტს უზრუნველყოს გადაცემული ნიმუშის სათანადო დაცვა და მხოლოდ მიმღები სახელმწიფოს კეთილსინდისიერების იმედად უნდა იყოს. სწორედ აღნიშნულთან დაკავშირებით მნიშვნელოვანია რეკომენდაცია №R(92)1⁶¹, რომელიც არეგულირებს დეზოქსირიბონუკლეინის მჟავის (დნმ) ანალიზის გამოყენებას სისხლის სამართლის სფეროში და ევროსაბჭოს გადანყვეტილება №2008/615/JHA⁶², რომლებიც ადგენენ დნმ-ის ნიმუშების გამოყენებისა და შენახვის წესებს. აღნიშნული დოკუმენტებით დადგენილია საერთაშორისო დონეზე დნმ-ის ნიმუშების დაცვის პროცედურები.

დნმ-ის ნიმუშის შენახვის ვადასთან და ადამიანის პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლებასთან მიმართებით აღსანიშნავია ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს საქმე *Case Of S. And Marper v. The United Kingdom*⁶³, რომელშიც განმცხადებლები მიუთითებდნენ, რომ მათ წინააღმდეგ აღძრული სისხლის სამართლის საქმე ერთ შემთხვევაში შეწყდა, ხოლო, მეორე შემთხვევაში, განმცხადებელი გამართლდა. მიუხედავად საქმეებზე გამოძიების შეწყვეტისა და პირის გამართლებისა, სახელმწიფომ განაგრძო მათი თითის ანაბეჭდების,

⁶¹ The use of analysis of deoxyribonucleic acid (DNA) within the framework of the criminal justice system, ExpRec (92) 1, Adopted by the Committee of Ministers at the 470th meeting of the Ministers' Deputies, 10 February 1992. <https://search.coe.int> (07.07.2025).

⁶² Council Decision №2008/615/JHA (23 June 2008), on the stepping up of cross-border cooperation, particularly in combating terrorism and cross-border crime, Official Journal of the European Union. <https://eur-lex.europa.eu> (07.07.2025).

⁶³ Case of S. And Marper v. The United Kingdom, Decision №30562/04 and 30566/04 (4 December 2008). <https://hudoc.echr.coe.int> (S. And Marper v. The United Kingdom, 2008).

უჯრედული ნიმუშებისა და დნმ-ის პროფილების შენახვა. აღნიშნულთან დაკავშირებით განმცხადებლები აპელირებდნენ იმ საკითხზე, რომ, მიუხედავად გამართლებისა და მათ მიმართ გამოძიების შეწყვეტისა, ნიმუშების შენახვა თითქოს ისევ ეჭვმიტანილის სტატუსს სძენდა მათ⁶⁴, შესაბამისად, მიიჩნევდნენ, რომ სახელმწიფოს მხრიდან ირღვეოდა კონვენციის მე-8 მუხლის, პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლება, რადგან დასახელებული ნიმუშებით ადვილი შესაძლებელი იყო მათი პიროვნული იდენტიფიცირება. განმცხადებლები ამტკიცებდნენ, რომ თითის ანაბეჭდების, უჯრედული ნიმუშებისა და დნმ-ის პროფილების განუსაზღვრელი ვადით შენახვა დანაშაულის პრევენციის მიზნით, არ შეიძლება ჩაითვალოს „აუცილებლად დემოკრატიულ საზოგადოებაში“⁶⁵. საბოლოოდ, აღნიშნულ საქმეზე სასამართლომ დაადგინა ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-8 მუხლის დარღვევა და აღნიშნა, რომ სახელმწიფოს მხრიდან თუნდაც ეჭვმიტანილების და შემდგომ გამართლებული პირების დნმ-ის ნიმუშების შენახვა არის არაპროპორციული და არ შეიძლება ჩაითვალოს აუცილებლად დემოკრატიულ საზოგადოებაში⁶⁶.

ზემოაღნიშნული მხრივ, ასევე მნიშვნელოვანია „დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის განხილვა, რადგან ამავე კანონის მე-7 მუხლის მე-5 ნაწილის თანახმად, „ამ კანონის მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, გენეტიკური პროფილი დნმ-ის მონაცემთა ბაზაში ინახება სისხლის სამართლის საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლიდან 10 წლის განმავლობაში. ამ ვადის გასვლის შემდეგ, აღნიშნული გენეტიკური პროფილი დნმ-ის მონაცემთა ბაზიდან იშლება იმავე პუნქტით განსაზღვრული შესაბამისი პირის მოთხოვნის საფუძველზე“⁶⁷, ხოლო ამავე კანონის მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტი ითვალისწინებს დნმ-ის ნიმუშის აღებას, როგორც არაბრალდებული პირისაგან, აგრეთვე შემთხვევის ადგილიდან, გვამიდან და ა.შ.⁶⁸ როგორც დასახელებული კანონი განსაზღვრავს, შესაძლებელია, რომ არაბრალდებული პირისაგან აღებული დნმ-ის ნიმუში შენახულ იქნეს საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებიდან 10 წლის განმავლობაში, ხოლო აღნიშნული ვადის გასვლის შემდეგ მას უჩნდება უფლება მიმართოს იმ ორგანოს, სადაც ინახება მისი ბიოლოგიური ნიმუში, მოცემულ შემთხვევაში, სსიპ – ლევან სამ-

⁶⁴ იქვე, Paragraph 21.

⁶⁵ იქვე, Paragraph 88.

⁶⁶ იქვე, Paragraph 125.

⁶⁷ საქართველოს კანონი „დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შესახებ“, მე-7 მუხლის მე-5 ნაწილი.

⁶⁸ იქვე, მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტი.

ხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნულ ბიუროს და მოითხოვოს მისი ნაშლა. აღნიშნული დათქმა კანონმდებლობისა, თითქოს ეწინააღმდეგება ევროპული კონვენციის მე-8 მუხლით გარანტირებულ პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლებას იმ ნაწილში, რომ, მიუხედავად სისხლის სამართლის საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილებისა, დნმ-ის ნიმუშის ნაშლა ავტომატურად არ ხდება და საჭიროებს პირის მიმართვას, რაც, ხშირ შემთხვევაში, შესაძლოა, ვერ განხორციელდეს, რადგან შესაძლებელია პირმა არც იცოდეს მისი ნიმუშის შენახვის ვადების შესახებ, რადგან კანონით მისთვის შეტყობინების წესი არ არის განსაზღვრული. შესაბამისად, „დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შესახებ“ საქართველოს კანონში ის დათქმა, რომ არაბრალდებულ პირს მისგან აღებული ნიმუშის ნაშლის მოთხოვნის უფლება უჩნდება სისხლის სამართლის საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილებიდან 10 წლის შემდგომ და ისიც იმ შემთხვევაში წაიშლება, თუ პირმა მიმართა შემნახველ ორგანოს, თითქოს უთანაბრდება დნმ-ის ნიმუშის უვადოდ შენახვას, ისე როგორც ეს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს ერთ-ერთ საქმეში – *Case Of S. And Marper v. The United Kingdom* იყო აღწერილი. ვინაიდან, როგორც აღინიშნა, არც საქართველოს კანონმდებლობით არ არის შეტყობინების ვალდებულება განსაზღვრული, რომ 10 წლის გასვლის შემდეგ, პირს ეცნობოს მისი უფლების შესახებ, მიმართოს ნიმუშის შემნახველ ორგანოს მისი ნაშლის/განადგურების მოთხოვნით, შესაბამისად, აღნიშნული საკითხი ადამიანის ძირითად უფლებებთან, მითუმეტეს პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლებასთან მიმართებით, არის განსაკუთრებით სენსიტიური და საჭიროებს შესაბამის საკანონმდებლო მოწესრიგებას.

დასკვნა

ნაშრომის ფარგლებში განხილული საკითხები ცხადყოფს, რომ სახელმწიფოს მხრიდან განხორციელებულ სამართალდაცვით ღონისძიებებს ყოველთვის თანსდევს ადამიანის ძირითად უფლებებში ჩარევა და უფლებების შეზღუდვა, აღნიშნული კი განსაკუთრებით თვალსაჩინოა სამართალდამცავი ორგანოების მიერ სისხლის სამართლის საქმის გამოძიების პროცესში განხორციელებული საგამომიჯამო თუ საპროცესო ღონისძიებების დროს.

სახელმწიფოს აკისრია როგორც პოზიტიური, ისე ნეგატიური ვალდებულება, ხოლო აღნიშნული ვალდებულებების შესრულების უზრუნველსაყოფად მისი მხრიდან არ უნდა ირღვეოდეს ადამიანის ძირითადი უფლებები და არ უნდა ხდებოდეს მხოლოდ დანაშაულის გახსნაზე და დამნაშავის იდენტიფიცირებაზე

აპელირება ადამიანის უფლებებში არაპროპორციული და გაუმართლებელი ჩარევის გასამართლებლად. სახელმწიფომ უნდა უზრუნველყოს ბალანსი ადამიანის დაღვეული უფლების აღდგენასა და დამნაშავე პირის სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემისთვის გატარებულ სამართალდაცვით ღონისძიებებს შორის.

განხილული საკითხები ცხადყოფს, რომ მიუხედავად სახელმწიფო ინტერესისა, რომ სისხლის სამართლის საქმის გამოძიება წარმართოს ეფექტიანად, იგი ყოველთვის წინააღმდეგობაში მოდის ფუნდამენტურ უფლებებთან, რომელთა შეზღუდვა და რომელში ჩარევაც უნდა იყოს პროპორციული, აუცილებელი დემოკრატიულ საზოგადოებაში და ლეგიტიმური მიზნის მიღწევას უნდა ემსახურებოდეს. შესაბამისად, ყოველივე აღნიშნული არ უნდა იყოს იმის საფუძველი, რომ მოხდეს ადამიანის უფლებების უსაფუძვლო და გაუმართლებელი შეზღუდვა, თუნდაც ბუნდოვანი საკანონმდებლო წესრიგის შექმნის გზით.

გამოყენებული ლიტერატურა

სამართლებრივი აქტები

საქართველოს 1995 წლის 24 აგვისტოს კონსტიტუცია.

საქართველოს კანონი „დნმ-ის მონაცემთა ბაზის შესახებ“, *საკანონმდებლო მაცნე*, 336-IIIმს-XIმპ, 04/03/2025.

საქართველოს კანონი „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“, *საკანონმდებლო მაცნე*, 3144-XIმს-Xმპ, 14/06/2023.

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, *საკანონმდებლო მაცნე*, 1772, 09/10/2009.

საქართველოს მთავრობის დადგენილება №192, ბიოლოგიური ნიმუშის აღების, განადგურების, ბიოლოგიური ნიმუშის პროფილირების, გენეტიკური პროფილის დამუშავებისა და გაცვლის წესის დამტკიცების შესახებ, *საკანონმდებლო მაცნე*, №192, 2025 წლის 30 მაისი.

ძართუენოვანი ლიტერატურა

გოგიჩაძე, გ., გედენიძე, ა., ჭუმბურიძე, ჯ. (2009). სამედიცინო ტერმინოლოგიის განმარტებითი ლექსიკონი.

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილებები

თეთრინყაროს რაიონული სასამართლოს კონსტიტუციური წარდგინება №3/6/1846 (24 ივნისი, 2025) საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესუო კოდექსის 144-ე მუხლის მე-3 ნაწილის მე-8 წინადადების კონსტიტუციურობის თაობაზე.

უცხოენოვანი ლიტერატურა

Westermarck, H., Aronovitz, A., Curran, J., Fausch, I., Fournier, J., Hohenecker, L., Kleczewski, A., Pretelli, I., Polanco Lazo, R., Topaz Druckman, K., Viennet, C., Went, F., Zheng, J. (2020). The Regulation of the Use of DNA in Law Enforcement. <https://www.isdc.ch> (30.06.2025).

საერთაშორისო სამართლებრივი აქტები

Act on the establishment of a central DNA profile register, *LAW*, №434 of 31/05/2000, Ministry of Justice. <https://www.retsinformation.dk> (30.06.2025).

Act amending the Act on the Establishment of a Central DNA Profile Register and the Administration of Justice Act, *LAW*, №369 of 24/05/2005, Ministry of Justice. <https://www.retsinformation.dk> (30.06.2025).

Act (2018:1693) on the processing of personal data by the police within the scope of the Criminal Data Protection Act, Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (30.06.2025).

Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms Rome, 4.XI.1950. <https://www.echr.coe.int> (07.07.2025).

Criminal Data Protection Act (2018:1177), Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (30.06.2025).

Criminal Records Act (1998:620), Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (03.07.2025).

Criminal Code (1962:700), Ministry/authority: Ministry of Justice L5 Issued: 1962-12-21 Amended: until SFS 2025:638, Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (04.07.2025).

Council Decision №2008/615/JHA (23 June 2008), on the stepping up of cross-border cooperation, particularly in combating terrorism and cross-border crime, Official Journal of the European Union. <https://eur-lex.europa.eu> (07.07.2025).

Danish Penal Code, LBK №871 of 04/07/2014, Ministry of Justice. <https://www.retsinformation.dk> (29.09.2025).

The use of analysis of deoxyribonucleic acid (DNA) within the framework of the criminal justice system, ExpRec (92) 1, Adopted by the Committee of Ministers at the 470th meeting of the Ministers' Deputies, 10 February 1992. <https://search.coe.int> (07.07.2025).

The Swedish Code of Judicial Procedure, Departmental series 1998:65, Chapter 28, section 12, Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (04.07.2025).

უცხოენოვანი სტატიები

Armentrout, P. (3 May 2015), Parabon's Snapshot DNA Phenotyping Service Helps Calcasieu Parish Sheriff's Office Redirect Investigation into Sierra Bouzigard's Cold Case. <https://parabon-nanolabs.com> (29.09.2025).

Kayser, M., Schneider, P. M. (2009). DNA-based prediction of human externally visible characteristics in forensics: Motivations, scientific challenges, and ethical considerations, Official journal of the International Society for Forensic Genetics (ISFG). <https://www.sciencedirect.com> (30.06.2025).

Muñoz, H., Fiodorova, A. (2014). DNA and Law Enforcement in the European Union: Tools and Human Rights Protection, Utrecht Law Review. <https://utrechtlawreview.org> (26.09.2025).

Russell, B. A. (24 July 2017). Man arrested in 2009 killing of Sierra Bouzigard. <https://www.kplctv.com> (29.09.2025).

ევროსაგარეოლს გადაწყვეტილებები

Case of Dragan Petrovic v. Serbia, Decision №75229/10 (14 April 2020). <https://hudoc.echr.coe.int> (29.09.2025).

Case of S. And Marper v. The United Kingdom, Decision №30562/04 and 30566/04 (4 December 2008). <https://hudoc.echr.coe.int> (S. And Marper v. The United Kingdom, 2008).

LEGAL DILEMMAS IN DNA SAMPLE COLLECTION AND USE IN INVESTIGATIVE PRACTICE

ILIA KHUTSISHVILI

Ph.D. Programme in Law, Doctoral Student

New Vision University

ilia_khutsishvili@yahoo.com

Abstract. Today, there are many means of identifying a person, including digital technologies, as well as biological and forensic traceological methods. Identifying the possible perpetrator of a crime is an important issue for the investigation of a criminal case, crime prevention, and prosecution, as it facilitates the solving of crimes and also has a preventative nature. On March 4, 2025, the Parliament of Georgia adopted the law "On the DNA Database", which is an entirely new development for the Georgian legislation and, moreover, a significant legislative regulation for the keeping a register of biological samples in investigative practice. The adoption of this law regulated, at the normative level, the rules for the registration, use, and deletion of DNA samples (biological material) taken from accused and non-accused persons during the investigation of a criminal case in a special register. However, since this is new for Georgia, there is a risk that the legislation, in terms of regulating certain issues, may come into conflict with fundamental human rights due to practical barriers and gaps.

In this regard, it is important to clearly define the ground for the automatic deletion of a non-accused person's DNA sample, as stipulated in Article 3, Part 2 of the Law of Georgia "On the DNA Database". This is because, according to Article 7, Paragraph 5 of the same law, a person only gains the right to request deletion 10 years after the final decision is announced in the criminal case, and the sample is deleted only if the person applies to the storage authority with a deletion request. This equates to the indefinite storage of the sample. The European Court of Human Rights established a violation of the right protected by Article 8 of the European Convention on precisely such an issue. Furthermore, this paper discusses the Decision No. 3/6/1846 of the Constitutional Court of Georgia concerning the constitutionality of the 8th sentence of Article 144, Part 3 of the Criminal Procedure Code of Georgia, which specifically addresses taking

of DNA samples from a non-accused person. Primarily historical, formal-logical, and comparative legal methods were used as the research methodology for the aforementioned paper.

Keywords: *DNA Database, Personal Data, Non-accused Person*

REFERENCES

LEGISLATIVE ACTS

Constitution of Georgia, *Legislative Herald*, 24/08/1995.

Law of Georgia „On DNA Database“, *Legislative Herald*, 336-IIms-XImp, 04/03/2025.

Law of Georgia „On Personal Data Protection“, *Legislative Herald*, 3144-XIMs-XMP, 14/06/2023.

Criminal Procedure Code of Georgia, *Legislative Herald*, 1772, 09/10/2009.

Resolution of the Government of Georgia №192, On approval of the procedure for taking, destroying, profiling, processing and exchanging biological samples, genetic profiles, *Legislative Herald*, May 30, 2025.

GEORGIAN LITERATURE

Gogichadze, G., Gedenidze, A., Chumburidze, J. (2009). Explanatory Dictionary of Medical Terminology.

DECISIONS OF THE CONSTITUTIONAL COURT OF GEORGIA

Constitutional Submission of the Tetritskaro District Court №3/6/1846 (24 June 2025), on the Constitutionality of Article 144, Part 3, Sentence 8 of the Criminal Procedure Code of Georgia.

FOREIGN LITERATURE

Westermarck, H., Aronovitz, A., Curran, J., Fausch, I., Fournier, J., Hohenecker, L., Kleczewski, A., Pretelli, I., Polanco Lazo, R., Topaz Druckman, K., Viennet, C., Went, F., Zheng, J. (2020). The Regulation of the Use of DNA in Law Enforcement. <https://www.isdc.ch> (30.06.2025).

INTERNATIONAL LEGISLATIVE ACTS

Act on the establishment of a central DNA profile register, *LAW*, №434 of 31/05/2000, Ministry of Justice. <https://www.retsinformation.dk> (30.06.2025).

- Act amending the Act on the Establishment of a Central DNA Profile Register and the Administration of Justice Act, *LAW*, №369 of 24/05/2005, Ministry of Justice. <https://www.retsinformation.dk> (30.06.2025).
- Act (2018:1693) on the processing of personal data by the police within the scope of the Criminal Data Protection Act, Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (30.06.2025).
- Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms Rome, 4.XI.1950. <https://www.echr.coe.int> (07.07.2025).
- Criminal Data Protection Act (2018:1177), Ministry of Justice, <https://www.riksdagen.se/sv> (30.06.2025).
- Criminal Records Act (1998:620), Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (03.07.2025).
- Criminal Code (1962:700), Ministry/authority: Ministry of Justice L5 Issued: 1962-12-21 Amended: until SFS 2025:638, Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (04.07.2025).
- Council Decision №2008/615/JHA (23 June 2008), on the stepping up of cross-border cooperation, particularly in combating terrorism and cross-border crime, *Official Journal of the European Union*. <https://eur-lex.europa.eu> (07.07.2025).
- Danish Penal Code, LBK, №871 of 04/07/2014, Ministry of Justice. <https://www.retsinformation.dk> (29.09.2025).
- The use of analysis of deoxyribonucleic acid (DNA) within the framework of the criminal justice system, ExpRec (92) 1, Adopted by the Committee of Ministers at the 470th meeting of the Ministers' Deputies, 10 February 1992. <https://search.coe.int> (07.07.2025).
- The Swedish Code of Judicial Procedure, Departmental series 1998:65, Chapter 28, section 12, Ministry of Justice. <https://www.riksdagen.se/sv> (04.07.2025).

FOREIGN ARTICLES

- Armentrout, P. (3 May 2015). Parabon's Snapshot DNA Phenotyping Service Helps Calcasieu Parish Sheriff's Office Redirect Investigation into Sierra Bouzigard's Cold Case. <https://parabon-nanolabs.com> (29.09.2025).
- Kayser, M., Schneider, P. M. (2009). DNA-based prediction of human externally visible characteristics in forensics: Motivations, scientific challenges, and ethical considerations, *Official journal of the International Society for Forensic Genetics (ISFG)*. <https://www.sciencedirect.com> (30.06.2025).

Muñoz, H., Fiodorova, A. (2014). DNA and Law Enforcement in the European Union: Tools and Human Rights Protection, *Utrecht Law Review*. <https://utrechtlawreview.org> (26.09.2025).

Russell, B. A. (24 July 2017) Man arrested in 2009 killing of Sierra Bouzigard. <https://www.kplctv.com> (29.09.2025).

DECISIONS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

Case of Dragan Petrovic v. Serbia, Decision №75229/10 (14 April 2020). <https://hudoc.echr.coe.int> (29.09.2025).

Case of S. And Marper v. The United Kingdom, Decision №30562/04 and 30566/04 (4 December 2008). <https://hudoc.echr.coe.int> (S. And Marper v. The United Kingdom, 2008).